

förklarade allt mitt görande för fosterlandsförderligt – detta kunde jag redan aftaga af hans tidigare Svenskhets ståndpunkt. Det var mig då likgiltigt, kanske äfven derföre, att N«ervander»s öfvertygelse var ljum. Men när grundsatserna träda i förbund med fördelen äro de icke ljumma.

Med den kannedom N«ervander» har om mitt lynne, vet han väl att förhållandet gör och gjort mig hjertesorg. Men han inser nog sjelf, att vi framdeles äro för hvarandra dussinmenniskor – och då är beröring blott pinsam.

10 Jag skäms att säga, att pokulerande vid min afresa från H«elsing»fors hindrade mig att med heder ytterligare visa mig. Köld dålig beklädnad tandvård och svullnadt ansigte gjorde mig till en riktig Lazarus vid hemkomsten. Ännu har jag litet kvar af svullnaden, som hotat med fistel. Lagus sökte jag förgäfv. Sedan har jag genom kommissionär sökt ställa saken på rätt – men finner nu, att en bokbindare, åt hvilken jag lemnade Revu'en till putsning icke enligt löfte sändt den till Lagus. Det skedde redan i Juli vid min genomresa.

Med ödmjuk helsning till Familjen. Farbrors

20

vördnadsfullt tillgifne
Snellman.

106 J. V. SNELLMAN – KUOPIO RÅDSTUVURÄTT 20. XII 1847

Joensuu LA, Kuopio rådstuvurätts arkiv

30 Under denna dag hafva genom Vällofliga Magistratens i Kuopio försorg blifvit mig meddelade H«an»s Kejs«erliga» Majestäts Befallningshafvandes i detta Län tvenne särskilda Resolutioner: å t«jäns»t«örrättande» Ombudsmannens för Kejs«erliga» Alexanders Universitetet, H:r Assessorn m. m. A. J. Chydenii, Memorial af d«en» 6 December, angående mitt förpliktande att såsom borgesman för afkidne» Kyrkoh«erden» J. v. Becker inbetala sistförlidet års arrende för Kyrkoherdeinkomsterna från Pelgijärvi pastorat, samt å Ombudsmannens för Finska Militärens Enke och Pupill-Kassa H:r Härads höfd«ing»en» O. A. Nordmans Memorial af d«en» 10 December, hvarigenom jag likaså lagsökes med anledning af ingången borgen för Löjtnanten F. E. Carlstedt; sådant får jag härigenom intyga. Kuopio den 20:de Decem-
40 ber 1847.

Joh. Vilh. Snellman

107 J. J. TENGSTRÖM – J. V. SNELLMAN DECEMBER 1847, FRAGMENT

HUB, JVS handskriftssamling

50 <***> hem nu till oss, samt frågat af R«obert» om han finge hälsa, han skall svarat: ja, hälsa dem, och hälsa Josephine. Till sist uppgaf han andan alldeles stilla, så att icke bestämdt märktes, i hvilket ögonblick lifvet upphörde. Han begrofs den 16 November på eftermiddagen, till sitt hviloställe beledsagad af landsmännen, K«ellgren», v. Haartm«an» och Pipping», samt två Svenskar och fyra Norrmän. Begrafningen skall

förrättats af en Norsk Prest, som då träffade vara i Paris, och välvilligt åtog sig denna sorgliga handling. Begravningsplatsen, som förvarar de jordiska lemningsarna af honom, heter Mont Parnasse, i sanning ett vackert betydelsefullt namn till betecknande af vår bortgångnes lefnadsöde, hvarvid Promotionen utgjorde det yttersta yttre mål han uppnådde. Denna notis anser jag vara den enda Du kan och bör begagna ibland de här meddelade. Eller mitt »Bör» är här blott ett uttryck af mitt subjektiva tycke. Hvad jag för öfrigt meddelat är för Dig enskildt, såsom utgörande, jemte Runeberg, för R<obert> i listiden hans hyllnings föremål, och såsom deltagande för honom i listiden med en vänskap, hvilken nu framkallat utbredningen af mina erinringar från R<obert>s lefnadsbana, likgiltiga för de flesta äfven bland hans efterlemnade vänner, ehuru de hos mig såsom far stå i ett sammanhang der de hafva sin betydelse. – Utom hans i mitt Programm nämnda skrifter finnes, som jag vill minnas, i H<elsing>fors Tidn<ing>ar 1845 en och annan uppsatts, en teckning af hans färd i Sachsiska Schweitz under hans resa till Tyskland 1843, en recens<ion> af Necken för samma år 1845, samt något så kalladt Ögonkast, hvilka, då de syntes till, fästade på honom den större, eller, Tidningsläsande Allmänhetens välvilliga uppmärksamhet, och förhoppningar, som jag den tiden tyckte mig bemärka. Vare härmed för denna gång åter slut på talet om vår bortgångne älskling. Här hemma återkommer detta tal, som Du lätt kan föreställa Dig, som allra oftast. Men i sin fortsättning inom oss måste det förblifva en hemlighet, ett inom vårt hem gömdt och doldt tal, emedan det icke är berättigadt vidare. Frid vare öfver hans minne!

P. S. Recensionen af Necken för 1846 står i H<elsing>fors Tidn<ing>ar s<amma> å<r> N:o 3

Derstädes N:o 1: Ögonkast. Nationalitetens o<ch> Nationalandans historiska betydelse.

— 4-6: Bilder från Sachsiska Schweitz. I årgången 1843, N:is 30, 31: om Almqvists o<ch> Runebergs olika uppfattning af verlden och lifvet.

[Ditt bref kan jag icke släppa utan ett par reflexioner. Att Du anser Ditt sätt i bedrifvande af Finsk nationel och social utveckling för det adeqvata, är naturligt. Annars skulle Du icke fasthålla vid detta sätt. Äfvenså naturligt finner jag på samma grund, att Du anser detta sätt vara sjelfva sakens och derifrån icke kunna skiljas. Låt så vara. Men andre finnas, som älska, högakta Dig för samma sak, och dock förmena, att saken icke oskiljaktigt sammanhör med allt hvad i Ditt sätt att drifva derpå ingår. Låt äfven vara, att de misstaga sig. Frågas, om de derföre äro Dina ovänner, eller likgiltiga för Dig, eller om icke allt menskligt bedömande nödvändigtvis är behäftadt med subjektivitet, med otillfredsställda fordringar, eller om icke varm vänskap, högaktning, erkännande äro tänkbara, utan ett ändlöst jakande; om icke just sjelfva oppositionen, utan att leda till en composition, eller just derföre, att hon icke leder dertill, kan och bör utgöra kännemärke af en i det yttre, hvad det särskilda eller partikuliera beträffar, saknad, men dock inneboende, till en del utsäglig, derföre mysteriös, men likväl, respektabel, vördnad bjudande enhet. Trottsighet, åsidosättande utaf hvad delikatess i förhållanden och deras bespråkande fordrar, är icke mod, utan ofta kännemärke af en relativ klenmodighet och misströstan, som väl lätt kunna förklaras, men dermed icke äro rättfärdigade. Försigtigheten har många grader, hvilkas bedömande beror på olika beräkningar af yttre omständigheter, och hvari alltså tankarna kunna och måste vara delade. Härmed är icke nekadt, att icke allt har sitt mått. Men Du torde äfven kunna finna det hos en och annan af Dina

verkliga vänner, hos hvilka Du tror Dig bemärka blott måttlöshet, och derföre saknar vänskap. De kunna tidtals förlora sig i ett måttlöst klander, förgå sig mot Dig och den sak Du behjertar, yrka på en försigtighet hvilken Du anser icke kunna med sakens behjertande förlikas; och dock bör Du icke dömma dem så som vore de kalla för Dig. Klart är det för öfrigt att vänskap icke uppgöres eller kan uppstyltas genom föreskrifter. Men man kan dock rasonera sig till det väsendtliga. Förlåt, Broder S., att jag nu så här börjar agera klok i förhållande till Dig, och skrifver hvad som lätt går ut i trivialiteter.

10 Men jag hoppas Du ser välmening, eller åtminstone icke lust att klandra. Jag är rädd, att Din isolerade ställning i Kuopio gjort Dig ömtålig för meddelanden, som redan blott såsom från vänskapens, kanske stundom obetänksamma, uppriktighet utgående, hafva sitt värde.

Hvad den hufvudsak Du i Saima bedrifvit angår, är, efter min åsigt, beståndet af vår nations språk och karakter ett faktiskt bevis uppå att nationaliteten, såsom den der upprätthållit sig, både hållit och håller på att utveckla sig; att denna utvecklings främjande är en ofantlig angelägenhet. Att Du tagit deruti är Din ära. Men jag påyrkar, att

20 Finland behöfver ett eller par århundradens fredslugn, och tillväxt i folkmängd och odling, såsom grundval för uppkomsten af en national borgerlig industri, utur hvilken sedermera en intellektuel bildning af national färg först kan uppblomstra. Och i detta afseende anser jag det vara riktigt, att ett och annat i Ditt bedrifvande är för tidigt, otåligt, oförenligt icke blott med yttre, utan med våra egna inre förhållanden: Vi icke allenast behöfve fred, utan vi behöfve veta detta vårt behof. Krig hafve vi förr haft oafbrutet. Finland har fått försvara sig sjelft, och dess utom blödt i Sveriges ambitionskrig. Jag tror att Finska

30 nationen på tre århundraden ganska litet förkofrats. Och detsamma hade förblifvit fallet, så länge vi hade varit med Sverige förenade. Nu stå vi icke mer under en i sin fortgång deprimerande inflytelse af högre främmande bildning. Fördelen deraf kan dock efter min tanka, som sagdt, icke komma att reelare visa sig förr än landet höjt sig till ett materielt välstånd, och dermed förenad borgerlig odling af national art, som sedan kan blifva material för en renare och högre national utveckling. Dermed har jag ingalunda velat säga, att icke ändamålet tillika är ett närvarande. Att Du så uppfattat och behjertat detsamma, är, ville jag än en gång säga, Din i Finland oförgätliga förtjenst. Dertill hör naturligtvis det alldeles utmärkta sätt, hvarpå Du i det Hela verkat

40 för detsamma.

Du nämner icke, om Du gjort anstalt för den Biblioth~~ek~~ tillhöriga Revuens uttagande från Bokbindaren. – Min afskedsansökning afgeck ändtligen förra Lördag till Petersburg. – Blif nu icke ledsen, på mig för mina här i detta bref influtna välmenade slutpåståenden, utan tro uppå deras osynliga ursprung i ett varmt vänskapligt sinnelag! Slutligt intygas från hela mitt Hem hälsningar till Hela Ditt. Alltid

Din
J. J. T.

50 P. S. I följe af krångel å Postkontoret har jag nu först fått ut de tre sista arken af Litteraturbladet. Jag kan icke låta detta bref afgå utan att betyga mitt och många, andras tacksamma och högaktningsfulla erkännande för denna Din sista bedrift och det alldeles mästerliga, ypperliga i utförandet deraf. Men huru tråkigt måtte, <***>